

VIII Dni Jana Nepomucena Bobrowicza – w poszukiwaniu Nowego Świata

Emilia Gadecka

Szerokim echem odbiła się VIII edycja Dni Jana Nepomucena Bobrowicza, międzynarodowej konferencji artystyczno-naukowej zorganizowanej przez Katedrę Gitary i Harfy AMKP w Krakowie, a inspiracje i wspomnienia na pewno pozostaną na długo w sercach uczestników.

Pomiędzy 17 a 19 maja entuzjaści gitary klasycznej mogli uczestniczyć w koncertach, wykładach, a także w lekcjach mistrzowskich. Ideą przewodnią było „Nuevo Mundo – muzyka gitarowa Ameryki Łacińskiej”. Temat połączył w sobie wiele wątków istotnych dla polskiej gitarystyki, a tegoroczna edycja okazała się wyjątkową również ze względu na ważną rocznicę – 30-lecie śmierci Czesława Drożdżewicza, które zostało uhonorowane ostatniego dnia konferencji.

Dni Jana Nepomucena Bobrowicza rozpoczęła prelekcja **dra Pawła Kwaśnego**, o tytule *Sonata Americanissima – Sonata na gitarę op. 47 Alberto Ginastery – między tradycją narodową a światową awangardą*. W referacie gitarzysta uchwycił kwintesencję muzyki Południowej Ameryki, ale również ukazał, w jaki sposób *Sonata* łączy w sobie wątki muzyki tradycyjnej z nowoczesnymi osiągnięciami kompozytorów europejskich. Elementy twórczości Ginastery zostały szczegółowo wypunktowane, nie zabrakło nawiązań do innych utworów, obrazu czy tańców o charakterystycznych rytmach, a analiza poszczególnych części zachęciła do głębszego zapoznania się z różnorodną i bogatą twórczością kompozytora.

Wielowątkowość jest znamienna dla tej konferencji, która umożliwia spotkania z wybitnymi osobistościami, a tematy wykładów są dobrane w taki sposób, aby jak najszerszej omówić dane zjawisko muzyczne. W tym roku wydarzenie zostało dopełnione przez wyjątkowy wykład **prof. Pabla Márqueza** (*Wariacje na temat Follii Ponce'a – czy możliwa inna kolejność?*), który stanowił pierwszorzędną prolog do późniejszych lekcji mistrzowskich, jak i koncertu następnego dnia.

Choć *Preludium, wariacje i fuga na temat folii hiszpańskiej* M.M. Ponce'a cieszą się znakomitą popularnością, to w Krakowie zabrzmiały po raz pierwszy od bardzo dawna, w dodatku w wyjątkowo sprzyjających okolicznościach. Referat przybliżył rys historyczny wariacji, a poszczególne części zostały omówione z zaznaczeniem płynnych przejść między nimi. Przede wszystkim jednak autor zaproponował oryginalną i wizjonerską wersję utworu, proponując niechronologiczną kolejność wariacji. Piękno płynące z tej budowy pozwoliło w pełni zrozumieć, dlaczego – mimo popularności tematu Follii i mnogości opracowań tego motywu – to właśnie wariacje

Ponce'a często zostają wymieniane jako jedne z najważniejszych. Kontynuacją spotkania z prof. Pablem Márquezem były lekcje mistrzowskie poprowadzone ze studentami krakowskiej Akademii.

Koncert **Janusza Strobla** okazał się szczególnym zwieńczeniem dnia, przepełnionego muzycznymi spotkaniami. Muzyk rzucił inne światło na gitarę klasyczną, ukazując paletę jej barw i możliwości również w muzyce jazzowej. Słuchacze zostali zabrani w muzyczną podróż przy akompaniamencie kontrabasisty **Pawła Pańty**. W kontekście gitary klasycznej taki duet, utrzymany w stylistyce rozrywkowej, był niecodziennym i inspirującym doznaniem – zamierzony efekt został w pełni osiągnięty. Ciepły tembr gitary, dopełniony głęboko brzmiącym kontrabasem, stworzył bezpieczną przestrzeń dla nostalgicznej refleksji.

Drugiego dnia wydarzenia w budynku dydaktycznym AMKP przy ul. Potebni zagościło kilkunastu lutników z Polski i zagranicy, którzy licznie przybyli na III Międzynarodową Konferencję Lutniczą. Swoje instrumenty wystawiali Aleksander Benedykt, Jarosław Biłan, Wojciech Biłan, Carlos Díaz Miranda, Rafał Gajdzik, Tomasz Król, Petr Láska, Adrian Kobza, Paweł i Ernest Malinowscy, Jerzy Wysocki, Petr Vančata, a także Interton Classic oraz Sklep Muzyczny Quena.pl. Częścią konferencji była oficjalna prezentacja instrumentów, na której uważni słuchacze mieli okazję odkryć i porównać brzmienia wyselekcjonowanych gitar. Poza konsultacjami z lutnikami, istotnym dopełnieniem konferencji okazały się warsztaty z konserwacji instrumentu poprowadzone przez Rafała Gajdzika.

Mateusz Wąż podczas prezentacji instrumentów foto: J.A. Śpiewak

Po krótkiej przerwie o Manuelu Marii Ponce opowiedział **prof. Carlo Marchione**. *III Sonata Manuela Marii Ponce'a – w poszukiwaniu zaginionego manuskrytu* – tak brzmiał tytuł referatu, który w Auli Florianka wygłosił profesor wizytujący AMKP. Jego głównym celem było dokonanie korekty błędów i niespójności obecnych w wydaniach tego utworu, a także możliwe zbliżenie się do pierwotnej wizji kompozytora. Wieczorem publiczność przybyła tłumnie na recital Pabla Márqueza, który na tę okazję przygotował wyjątkowo barwny program. Koncert otworzyło *Sześć arii z opery „Czarodziejski flet” W.A. Mozarta* op. 19 Fernanda Sora. W dalszej części programu nie mogło zabraknąć wcześniej wspomnianego *Preludium, wariacji i fugi na temat folii hiszpańskiej* Ponce'a. Po krótkiej przerwie, pozostając w wykreowanej przez artystę atmosferze, publiczność ze skupieniem wyczekiwała drugiej części recitalu. Zabrzmiał opracowany przez gitarzystę cykl *Fragments György Kurtága*, a także *Romanza c-moll* Miguela Llobeta i *Trzy sceny z baletu „El Amor Brujo”* Manuela de Falli. W każdym dźwięku tych wymagających dzieł było słyhać mistrzowską precyzję, a za każdym drgnieniem struny szło doświadczenie, wiedza i mądrość. Choć wszystkie te cechy można było zauważyć już podczas wcześniejszej prelekcji, to na recitalu zgromadzeni bezkompromisowo doświadczyli ich w pełnej krasie. Owacje na stojąco oddały wzruszenie i wdzięczność słuchających.

Kolejnego dnia od rana lekcje mistrzowskie prowadził prof. Carlo Marchione, który dzielił się swoim doświadczeniem i wiedzą ze studentami. Z uwagi na temat przewodni i całościowy charakter tegorocznej konferencji, wyjątkową rolę odegrał **prof. Jorge Cardoso**, który po wielu latach ponownie zagościł w Krakowie i opowiedział o szczególnie bliskim mu zagadnieniu – *Muzyce ludowej Ameryki Łacińskiej: Argentyna, Paragwaj, Urugwaj – od początków do dziś*. Po lekcjach mistrzowskich prowadzonych przez prof. Cardoso w temacie Agustína Barriosa Mangoré i muzyki Ameryki Łacińskiej w repertuarze gitary klasycznej utrzymał słuchaczy **dr Leszek Potasiński**. Na Dniach Jana Nepomucena Bobrowicza wyraźnie podkreślano *Fenomen gitary latynoamerykańskiej* – określanej jako muzyka, która pozostaje w sercach gitarzystów pomimo zmieniających się czasów – o czym opowiedział **mgr Zbigniew Dubiella**, kończąc jednocześnie cykl prelekcji.

Kolejnym punktem programu był wernisaz obrazów **Doroty Pietrzyk** *Wokół Gitary*. Są takie momenty w sztuce, kiedy muzyka i obraz znajdują wspólny mianownik. W wielu wybitnych dziełach można dostrzec przenikanie się różnych form wyrazu artystycznego, a doszukiwanie się osobistych inspiracji twórców należy do moich ulubionych aspektów poznawania sztuki. Uchwycenie tego zjawiska znalazło odzwierciedlenie w wyjątkowej wystawie, a spotkanie z obrazami Doroty Pietrzyk ukazało piękną historię, w której to m.in. muzyka Aleksandra Vinitskiego inspirowała artystkę. Dzięki temu połączeniu powstały dzieła zaopatrzone w tytuły konkretnych kompozycji gitarowych. Każdy z uchwyconych na płótnie utworów okazał się dla artystki kluczowym elementem w procesie twórczym wystawy.

Tegoroczna edycja była wyjątkowa ze względu na ważną rocznicę – 30-lecie śmierci Czesława Drożdżewicza. Uroczyste uhonorowanie tego wydarzenia stało się istotnym elementem sympozjum. Spotkanie *Jorge Cardoso i przyjaciele – Czesław Drożdżewicz in Memoriam* otworzyło polskie prawykonanie *Sextuor mystique* Heitora Villi-Lobosa w wykonaniu wykładowców i doktorantów AMKP: Ireny Czubek-Davidson (harfa), Marii Gmyrek (saksofon), Wiesława Suruły (flet), Maksymiliana Lipienia (obój), Sławomira Cierpika (czelesta) i Radosława Wieczorka (gitara). Wzruszającą inicjatywą było zaprezentowanie kompozycji honorowego gościa – Jorge Cardoso. Utwory przywołujące wspomnienia zostały wykonane przez Barbarę Kocot (z ZPSM im. Mieczysława Karłowicza w Krakowie), kwartet gitarowy studentów AMKP w składzie: Anna Wójcik, Martyna Nowak, Eryk Jaworski i Adam Potoczny oraz duet Adrianny Bujak-Cyran (sopran) i Krzysztofa Cyrana (gitara); w dodatku muzykę Jorge Morela zaprezentował Mateusz Wąż.

Goście spotkania *Jorge Cardoso i przyjaciele – Czesław Drożdżewicz in Memoriam* foto: M. Maziarka

Wieczór poprowadzony przez **Dorotę Pietrzyk** i **Krzysztofa Cyrana** minął w orbicie kilku tematów wiążących się z działalnością Czesława Drożdżewicza, początkami krakowskich festiwali oraz kształtującego się środowiska gitarowego. Gośćmi prowadzących były osoby bliskie wspomnianemu bohaterowi spotkania na różnych etapach jego życia – uczniowie, przyjaciele i współorganizatorzy festiwali – Joanna Kowalczyk, Agnieszka Malatyńska-Stankiewicz, Ryszard Bałauszko, Jarosław Biłan, Józef Witold Buszek, Zbigniew Dubiella, Marek Piątek, Leszek Potasiński, Adam Zalas i Jorge Cardoso. Nie brakowało wspomnień z pierwszych edycji festiwali w Krakowie, Krynicy-Zdroju, czy z węgierskiego Esztergom, który stanowił dla polskich gitarzystów okno na świat. Całości towarzyszyły unikalne zdjęcia oddające atmosferę tamtych lat, wyjątkową społeczność gitarową, a także wizyty słynnych muzyków, takich jak Costas Cotsiolis, Roberto Ausel czy Jorge Cardoso. Dla wszystkich zaproszonych gości wieczór wydawał się szczególnie poruszający, tym bardziej, że wiele z wątków poruszanych na konferencji odegrało w życiu Drożdżewicza istotną rolę. Dzięki takim inicjatywom nowe pokolenie gitarzystów nie tylko ma szansę poznać sentymentalną historię pełną ludzkich uczuć, ale kultywować ją, a w przyszłości – stać się jej częścią. ■